מה: האיש מקדש פרק שני קידושין

בפירוש אמר מר לא סבירא ליה להא דשמואל. דקאמר לעיל מיישינן שמא נתרצה [ב] לרשעון ופירש בקונטרס דהיינו רבינא דלא סבר דלשמואל ואע"ג דקאמר רבינא אפי' למ"ד דמיישינן שמא נתרצה האב לא נלו משום דס"ל הכי אלא לרווחא דמילתא נקטיה ופסק רב אלפס ובשלמות [ג] דרב אחאי דהילכתא כרבינא דהוא בתרא [א] וסוף הוראה היה [ד] וכיה בר שימי נמי סבר כוותיה ולא מיישינן שמא נתרצה האב ואין צריך לא גט ולא מיאון [ב] ואפי' שידכו ואע"ג דמתמה גמרא לעיל (דף מד:) ואע"ג דשידכו מיהו איכא דאמרי אינו סובר כן וא"כ אין צריך לדחוק ולפרש מה שפי' ר"י לעיל [ה] אפילו מיאון איכא צריכה דוקא היכא דלא שידכו דאיכא למימר כמו שפי' בקונטרס ומיירי אפילו שידכו ואי משום דמתמה גמרא ואע"ג דשידכו איכא למימר דמאיכא דאמרי ואילך אית לה שהלך אחרת ומתמתא זו היא דאפילו בשידכו איכא צריכה מיאון שהרי כמו כן קאמר רבינא ועוד פסק בשלמות דרב אחאי בקטנה שהלך אביה למדינת הים שהיא יכולה להתקדש מדרבנן [ו] כדין יתומה דאין לה אב דתקנו רבנן קידושין משום הפקר [ז] וז שהלך אביה למד"ה הרי היא כיתומה משום הפקר וה"ר מנחם מיוני"י אינו מודה בדבר ומעשה אירע באחד שהלך לארץ רחוקה ולו בת קטנה ומתקדשה הנה ואסר ה"ר מנחם מיוני"י לקיימה ואמר מיישינן שמא יקדשנה אביה לאיש אחר במקום שהוא ונמצא בא זה עליה באיסור אשת איש ושלא לו רבינו מס לדברין [ח] אם מת האב במד"ה היא תאסר לכל אדם בעולם שמא קידשה אביה במדינת הים ואין אנו יודעים למי אביה רבינו מנחם דלהא לא מיישינן שמא קידש אחרי [ד] שמא קידש לא אמרינן דכי האי גוונא אמר פרק כל הגט (גיטין דף כח:) לשמא מת לא מיישי' לשמא ימות מנאי היא וקי"ל כרבי יוסי דפליג עליה דר"מ דאמר מיישינן לשמא ימות דר"מ ור' יוסי הלכה כר' יוסי [ט] ועל זה אמר ר"ת דהשתא דאחית להכי אף בסהיא קטנה מותרת דכיון דלא מיישי' שמא קידש א"כ היא מותרת לעולם דכל שעה ושעה יש לנו לומר דעדיין לא קידש ואפי' מיישינן שמא יקדש הואיל וכל שעה יש לומר עדיין לא קידש מותרת היא אלא ולא דמי לשמא ימות דהתם מיירי שאסר את אשתו בתרומה כשהגיע חל שעה אחת לפני מיתתו [י] ואיכא למימר דמיד ימות נמצא דכל שעה אסורה לאכול בתרומה דאיכא למימר דמיד ימות אבל הכא דאינה אסורה עד שיחולו הקידושין שקידש אביה שם כל שעה איכא למימר עדיין לא חלו הקידושין כדפי' והביא ר"ת ראיה מהלכות גדולות שפירש בהלכות קידושין קטנה דאיתא לאביה במדינת הים ואנסיכתא אמה אלמנת הרב אלמנת קמיה דרבנן ואמרי שפיר עבדת אמה דישואין תקינו לקטנה אם אתיה לאב מקדשה קידושין מן התורה ואי ליתיה מינסבת בתיקון חכמים ולכי גדלה גדלי ישואין בהדה ולכי אתי אב לא צריך לקדשה: **ונמצאת** זרה [יא] **לספרע.** נראה דזרה דנקט לא קאמר שתהא זרה דאורייתא שהרי מן התורה אסורה אלמנת בתרומה אלא זרה דרבנן קאמר ואע"ג דלא שייך הכא לא משום שמא יתגרש [יב] דכיון דנכנסת לחופה דוכתא מייחד לה [יג] ומנדק בדיק לה [יד] אפ"ה לא מילקו חכמים בין אריסה לאריסה לגומר כיון שאין חופתה חופה גמורה שהאב יכול לחזות לא פליג רבנן בין זו ללא נכנסה לחופה כלל: **הוה עוברא** וחש לה רב **להא דרב אסי.** נראה דהלכה כרב אסי דהא הדר ביה רב אף ר"ת פסק הילכתא כרב שהרי רב אסי היה תלמידו ובכל מקום שהרב והתלמיד חולקין הלכה כדברי הרב בתמורלאי דאשמועינן עד אנפי ורבא אבל מכאן ואילך פסקינן כבתראי לפי שדקדקו יותר מן הראשונים להעמיד הלכה על בוריה ואע"ג דחש לה רב לחא דרב אסי מש"ה לא חזר בו אלא מומרת בעלמא שהחמיר אנפשיה כמו שמלינו בפ"ק דמגילה (דף ה.) אמר רב מגילה בזמנה ניחיד אלא בזמנה בעשרה רב אסי אמר אחד זה ואחד זה בעשרה הוה עובדא וחש לה רב להא דר' יוחנן קאי כוותיה בפ"ב דמגילה (דף יט:) דאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן הקורא המגילה בזמנה בין הכתובים בין הכתובים לא יצא ומתוך לא אמרה לה שנו אלא בלבוד מפני כבוד לבור יחיד לא אלמא משמע דפעמים קורין אותה ביחיד והיינו בזמנה דרב:

אוקי ממונא בחזקת טריה. ואפי' הוא מוחזק בנכסי מלוג שלה אינו בחזקתו אלא בחזקתו יורשי האשה דתפיסתו אלא כדין היתה ואע"ג דשרי לה רב לאכול בתרומה היינו משום דמן התורה אסורה אכילת בתרומה כדפירש בקונטרס [יז]: גרלין

שמא נתרצה הבן לא אמרינן אמרי ליה רבנן לרבינא ודילמא שליח שויה לא חציף אינישי לשויי לאבוה שליח ודילמא ארצויי ארצייה קמיה [ט] אמר [יא] ליה רבה בר שימי בפירוש אמר מר דלא סבר להא דרב ושמואל ההוא גברא דקדיש בבישא דירקא בשוקא אמר רבינא אפילו למאן דאמר חוששין שמא נתרצה האב הני מילי [יב] דרך כבוד אבל דרך בזיון לא א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא בזיון דמאי [יג] אי בזיון דירקא אי בזיון דשוקא נפקא מינה דקדיש [יד] בבספא בשוקא או בכישא דירקא בביתא מאי א"ל אידי ואידי דרך בזיון הוא [טו] ההוא דאמר לקריבאי והיא אמרה לקריבה כפתיה עד דאמר לה תיהוי [טז] לקריבה אדאכלי ושתי אתא קריבה באיגרא וקדשה אמר אביי [יז] כתיב [יח] שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב [יט] רבא אמר חזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה מאי בינייהו איכא בינייהו דלא טרח: נתקדשה לדעת אביה והלך אביה למדינת הים ועמדה ונישאת אמר רב אוכלת בתרומה עד שיבא אביה וימחה רב אסי אמר [כא] אינה אוכלת שמא יבוא אביה וימחה ונמצאת זרה אוכלת בתרומה למפרע [כב] הוה עובדא וחש לה רב להא דרב אסי אמר רב שמואל בר רב יצחק ומודה רב [כג] שאם מתה אינו יורשה [כד] אוקי ממונא בחזקת מריה נתקדשה לדעת וניסת שלא לדעת ואביה כאן רב הונא אמר [כה] אינה אוכלת רב ירמיה בר אבא אמר אוכלת רב הונא אמר אינה אוכלת ואפי' לרב דאמר אוכלת התם הוא דלא איתיה לאב אבל הכא דאיתיה לאב האי דאישתיק מירתח רתח רב ירמיה בר אבא אמר אוכלת ואפי' לרב אסי דאמר אינה אוכלת התם הוא דשמא יבוא אביה וימחה אבל הכא מדשתיק איתנוחי איתנחא לא נתקדשה שלא לדעת אביה וניסת שלא לדעת ואביה כאן רב הונא אמר אוכלת [כו] רב ירמיה בר אבא אמר [כז] אינה אוכלת אמר עולא הא דרב הונא [כח] כחומץ לשנים וכעשן לעינים השתא ומה התם דקידושי דאורייתא אמרת לא אכלה הכא לא כל שכן

גרלין

שמא נתרצה הבן. בקידושין שקידש לו האב שלא מדעתו לא אמרינן האב בקידושי כתו בכל דהו ניחא ליה דעבד טן דו [כט] אבל גברא דייק ונסיב וכן אינו ברשות אביו לקדש לו אשה שלא בשליחותו: **ודילמא ארצויי ארצי.** כן קמיה אביו וגילה לו דעתו שהוא חפץ בה והאב נעשה לו שליח מאליו חכין לאדם שלא בפניו [ל]: **מר.** רבינא: **בפירוש.** שמעתי ממנו דלא סבר ליה לרב ושמואל (דאין) [מ] חוששין שמא נתרצה האב וכ"ש [מא] לשמא עשאו הכן שליח אא"כ שמעינו דקאמר דמילתא דמילתא כי היכי דלקבליה מייה קאמר הכי: **בכישא.** מגודה וקטנה שלא לדעת אביה הוא: **אידי ואידי.** בחדא מיניייהו הוי בזיון: **הוא אמר לקריבי.** מעשה היה שהאיש אמר לאת כתו קטנה לקרובו ואשתו אמרה שיתנה לקרובה: **כפתיה.** [מב] הכריחתו והודה לה לאתה לקרובה ועשו סעודה לאיכת חיתון וחיומו את קרוביהן: **באיגרא.** בעליה: **וקדשה.** בסתר ועדיין לא קבל האב קידושין מקרוב של אשתו: **לא יעשו עולה.** ולא מיישינן בהא שמא נתרצה האב דלא הדר ביה מדכוריה: **רבא אמר.** טעמא אחרינא דודאי לא נתרצה דכיון דטרח האי אבי הכא לעשות סעודה אינו מפסידה: **דלא טרח.** לעשות סעודה. לאביי מכיון דלודאי לא מו לא הדר ולא מיישינן לשמא נתרצה: **אוכלת בתרומה.** אם כהן הוא זה ואע"פ שלא היתה חופה זו לדעת האב ואמרי רבנן (כתובות דף מ:) אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה [מג] זו הואיל וקידושיה לדעתו היו חופה נמי ניחא ליה עד שנשמע שיבא וימחה: **ומודה רב.** אע"ג דגבי תרומה [מד] מחזקינן ליה בחזקה שנתרצה בחופה התם הוא דאי ניחא [מה] לא נתרצה אכלה מדאורייתא דאורוסה אוכלת בתרומה דבר תורה [מו] אבל לענין ירושה דבענין שאמרו [מז] מודה דאינו אלא כאורוס [מח] ואם מתה אינו יורשה דכיון דמספקא לן אם נתרצה בחופה או לאו אוקימנא ממונא בחזקת מריה: **ונשאת שלא לדעת.** לא הודיעתו: **ומה הפסד דקידושיה דאורייתא.** שנתקדשה לדעת: גרלין

מסורת הש"ס

[ב] [כמה"י טיקס: ומפיק. ומיין אלנ"ל]. [ג] [מתוכות עט:]. [ד] [אלי' ליתה בכמה"י, ומס מיון מיוקמ אי מיון דשוקא]. [ה] [כמה"י ודפו"ר: בכמה דסמפאן]. [ו] [נדרים כב. ברכות יי., ו] [כמה"י: לקריבן]. [ז] [סמפים לא. ע"מ קו:]. [ח] [מתוכות י. יבמות קו:]. [ט] [מנחלמין כמו: מגילה ה.]. [י] [מתוכות יב: ב"ק קיח. [ב"מ ל. ב"ב קנד.]. [כ] [ועי' תוס' סמפים קו: ד"ה שנקיה וכו' נרסו הכא רבי ירמיה]. [ל] [תענית ד:]. [מ] [לעיל ד ע"א ע"ב]. [נ] [לעיל מב ע"א]. [ס] [ס"ל דאמרי. ב"מ ל]. [ע] [ברכ"י שנרי"ף: וכ"כ שאין מאמר וכו']. [פ] [ר"ל דדברים. ל] [ברכ"י שנרי"ף טיקס: מכל מקום]. [ק] [ברכ"י שנרי"ף: מרומה מסתמא מחזקינן ליה בחזקה שנתרלה]. [ר] [נדפו"ר: נמי. וכ"ל. (רש"ס)]. [ש] [לעיל י ע"ב]. [ת] [נמדבר כז. וכי' ב"ב קיא ע"ב]. [א] [עי' כתובות נג ע"א]. [ב] [ל"ל נתרלה האב. (רש"ס)]. [ג] [פ' משפטים כי' עט]. [ד] [ב"מ סי ע"א]. [ה] [שם בד"ה מאן]. [ו] [יבמות קיב סיא ע"ב]. [ז] [עיריכין מו ע"ב]. [ח] [לעיל ד ע"ב]. [ט] [לעיל ה ע"א]. [י] [מתוכות נז ע"ב]. [כ] [ל"ל: מתקבל]. [ל] [נדל"ל וכה הסקבל מתנה דוכין].

תורה אור השלם

1. שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית כי המה ירעו ורבצו ואין מחריד: צפניה ג יג
2. בחמץ לשנים וכעשן לעינים כן הנעצל לשלחיו: משלי י כו

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בפירוש וכו' אם מת האב בבי"מ הים הוא תאסר לכל אדם. עין פוטר ר' ע"א ומהרש"ל בח"מ סס: **בא"ד** ועי"ז אבר ר"ת וכו'. ע' יומא נה ע"ב תד"ה אלא כתובות:

הגהות הב"ח

(א) נס"א אמר להו רבה בר שימי:

מוסף תוספות

א. ספקינן כבתראי לפי שדקדקו יותר מן הראשונים להעמיד הלכה על בוריה. תוס' לקמן ד"ה הוה עוברא. ב. דלא הצריכו רב ישמואל מיאון אלא משום שהצריכו גט דמחמת הגט תיישינן שמא יאמרו אין קידושין תופסין באחותה. תוס' הרא"ש. ג. התוס' הרא"ש תעוד ראשונים מביאים את השאלתות בל"א וכן כתוב אצלינו בשאלתות: וכן כתב בשאלתות דר"א הלכתא כרבינא אפי' היכא דשדיך ועוד כתב בשאלתות הא דאמרינן דיכולה אמה לקדושי לבתיה או אחיה היינו היכא דשכיב אב אבל אביה קיים לא יכולה. וע"ש לגבי הלך למדה"י ועי' רש"ש). ד. דכי מת אוקמה אחזקתה ואין חוששין שמא קידש אבל הכא חוששין שמא יקדשנה ואין מתירין אותה לזה ואע"פ שיש לומר כל שעתא ושעתא נימא עדיין לא קידש כיון שהיא כרשות אביה אינה עומדת בחזקתו של זה כדי שנאמר כן. רמב"ן. ה. דתניא התם הרי' ניסן שעה אחת קודם למיתתו אסורה לאכול בתרומה מיד. רשב"א. ו. מאחר שהוא זן אותה תמיד מציאה מבית אביה ומיחד לה מקום שלא תפסיד מזונותיה לחלקם לקרוביה. רש"י כתובות נז:. ז. ונראה לי דלאו ראיה מההיא דמגילה דכיון דחש לה רב לדרב אסי אגן נמי יש לן למיחש והא דקי"ל דמגילה ביחיד לא מדברי רב אלא מדברי ר' יוחנן. תוס' הרא"ש. [ועי' מהרש"א] ח. ולפי טעם זה אין מטמא לה. תוס' הרא"ש.

שאמר לבתו בחשאי צאי וקבלי קידושין מן פלוני קרובי ונמצא שנתקדשה על דעת אביה. ולא ידברו כזב. וזה הודה לדבריה שתנשא לקרוב שלה. אין אדם טורח. והם הכינו הסעודה פסני קרוב שלה. ומסתברא דהלכתא (כרבא) [כרבא] ואם לא טרח בסעודה חיישינן שנתקדשה לדעתו הואיל והיה דעתו להשיאה לקרובו. ר"ח ז"ל חשש להא דרב ושמואל וכל הגאונים ז"ל והרי"ף והרמ"ן [אישות פ"ג הי"ב] לא חששו לדרב ושמואל ופסקו כרבינא. אינה אוכלת. כל זמן שהיא נערה או קטנה אבל אחר שבגרה אוכלת שהרי אם יבא אביה לא יכול למחות, וא"ע שנשאה כשהיא קטנה. וחש לה. בקטנה שנשאת שלא לדעת אביה ולא התירה לאכול בתרומה עד שתבגר. ר"ח פסק כרב מדלא אשכחן דהדר ביה רב. והרי"ף והרמ"ן פסקו כרב אסי דהא רב גופיה חייש לה. בתרומות פ"ח [הט"ז]. אינו יורשה. הבעל לא מנדניתא ולא מנכסי מלוג שלה אבל מאתים שנתבר לה הוא יורשה דבשואין הכל של בעל. ואם אינו רוצה אין כאן נשואין והוא לא כתב לה אלא מחמה הנשואין. כאן. בעיר ומראה עצמו כנכרי שאינו מדבר ומתעסק כלל בנשואין. [איתנחתי איתנחא ליה]. והיה דעתו נוחה בנשואין. והלכתא כרב הונא (שנעשית כיתומה בחיי האב לומר) דרבינא דר' ירמיה הוה וכן פסק הרי"ף [תרומות שם]. ואביה כאן. כשקדשה ונשאת. כחומץ לשנים וכעשן לעינים. שהוא קשה כך מימרא דרב הונא קשיא עם מימריה דלעיל. דאיכא קדושין דאורייתא. דהא נתקדשה לדעת אביה.

*ליתא לפנינו בתוספתא. והוא בירושלמי קידושין פ"ג ה"א. **ליתא לפנינו שם.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com